»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву »Браника« у Н. Сад

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«:

	За Аустро-Угарску:	За Србију:
на годину	К 32·—	40·— дин
на по године	К 16·—	20·— „
на четврт године	К 8·—	10·— „

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 147. У Новом Саду, у четвртак 3. (16.) јула 1908. Година XXIV.

САСТАНАК
српског народно-црквеног сабора.

(Телеграм уредништву «Браника«.)

Ср. Карловци, 2. јула. (Од нашег извештача.) Митрополијски Црквени Савет закључио је у својој јучерашњој седници, да се српски народно-црквени сабор сазове за **уторак** 15. (28.) о. м.

Овде је био Јаков *Томић*, да „масира“ чланове М. Ц. Савета ради једног радикалског маневра. Радикали су, наиме, хтели да мало *страјкују* те да се не скупе у седницу Митрополијског Црквеног Савета, како би *осујетили држање сабора* у садашње време, но у последњем часу су се предомислили.

Радикали кажу, да је *врућина* за држање сабора. Но прави је узрок томе, што они *сада* не би хтели да се одржи сабор за то, што им није по вољи министар правде *Гиншер* као кр. комисар. Радикали виде своје доброј'тро: Са Гинтером се не ће радикали моћи титрати, као што су се на „мајском“ сабору титрали са Белом Талијаном и као што би се титрали с брадатим Бађањијем, да је на њихову срећу овај какогод изаслат на наш сабор као кр. комисар.

КРИТИЧНО СТАЊЕ У СРБИЈИ.

☐ **Београд,** 30. јуна 1908.

Пошто су прекинути преговори између самосталаца и старих радикала, настала је ситуација далеко гора, но што је била, али је краљ Петар прегао, да јој учини крај. Наново је замолио Велимировића, да покуша споразум са самосталцима, но поновни покушај се разбио. Краљ је за тим позвао к себи Николу Пашића и понудио га, да образује владу, но Пашић је то одбио. За што? Зар за то, што му се више не влада? Не, не! Пашић је у пуној снази, он задовољно глади своју дугу браду и мисли, да још влада. Краљ је за тим позвао Љубу Стојановића, вођу самосталаца, и понудио му састав владе. Стојановић је то наравно одбио. Та ко би још саставио владу са 48 посланика против 112 посланика остале три странке! Но Стојановић је саветовао краљу, да повери састав владе или д-ру Вујићу, Милосављевићу или д-ру Миловановићу. Краљ није поверавао састав владе д-ру Вујићу. Због чега? Старорадикали су против њега. Миша Вујић је опасан, јер би се многи окупили око њега. С тога је краљ поверио састав кабинета Светозару Милосављевићу и он је састављао кабинет преко Петрова дне.

За време пороћајних мука тога кабинета прослављено је Петрово, дан рођења краљева. У очи дана пуцали су топови. На сам дан изјутра свирале су војне музике. Симпатична српска војничка омладина марширала је из касарна и заузела простор од Двора до Саборне цркве. Изнети су и нови топови, које је народ радознало разгледао. Краљ, наследник престола Ђорђе и принцеза Јелена возили су се на благодарење. Народ их није бурно поздрављао. Само једне дневне новине забележиле су дан краљева рођења. Осветљење у вече било је врло слабо. Краљ је тог дана после подне био у Топчидеру, зашао је међу децу, којој је платио да се окреће на вртешци (»рингелшпилу«), а деца су га одушевљено акламовала. Цела је прослава прослављена хладно. То данас у новинама нико није краљу искрено и без увредљиве намере казао, а то је требало да се учини.

У такој средини, наравно, тешко се образује кабинет. Милосављевић је јутрос, после безуспешних преговора, саопштио краљу, да није у стању министарство да састави.

Краљ је за тим мисију поверио д-ру Милована Миловановићу, који је данас пре подне био у самосталскоме табору код Коларца и преговарао са њима. Од њих је за свој кабинет тражио: 1) Одобрење буџета. 2) Одобрење трговинскога уговора са Аустро-Угарском и 3) Два спорна мандата (крајински и моравски) за старорадикале. Самосталци су одговорили, да ће у клубу донети одлуку о прва два захтева, а за крајински мандат (који треба да припадне националистама) нека иде д-ру Вој Вељковићу, па ако националисте пристану на одустајање од мандата, одустаће и они од моравскога.

Криза је данас после подне дотле дотерала. Видећемо, како ће се даље развијати, но по мојем немеродавном мишљењу тешко да ће и мисија д-ра Миловановића у овоме облику успети.

Ви по свему данашњем видите, да се овде збива нека чудновата историја, те на крају крајева би најбоље било, да се обистини слутња националиста и напредњака, како ће се оба радикална крила пре 1. августа ипак споразумети. Само нека се споразуму, јер ако се то не збуде, ђаво (далеко му лепа кућа!) може по шта друго да дође.

Атмосфера је, наравно, због такога стања пуна муњевине. Како је прослава краљева рођен-дана испала, наговестио сам, а један полузванични телеграм може више да вам каже. На вести страних листова о тобожњој револуцији у Србији овдашњи пресбиро послао је овакав деманти:

Иако расположење у народу није повољно, што краљ показује тежњу, да и даље задржи Пашића и старе радикале, и што се поново показало, да је утицај завереника силан, моментано се не треба бојати никаквих немира. Оба радикална крила траже наслон на Двор, а што се тиче београдског гарнизона, ту је командант дивизије за краља. Гласови о немирима постали су услед агитације и великог утицаја антизавереничких органа, нарочито напредњачких и народњачких листова, који се боје споразума оба радикална крила и јачања положаја краљева.

Тај неспретни деманти готово да је исказао могућност револуције, но на њу се овде не мисли. О томе нека буду ваши читаоци уверени, имајући у виду то, да је развој Србије брз и нервозан и да мало поремећаја мора да буде. Ремети се оно, што није на своме месту, па и они, који нису на своме месту. Оне, што иду правим и отвореним путем, не може ништа пореметити.

РАУХОВА БРУКА.

Барон Раух се бесамртно обрукао са својим автомобилским „путешествијем“ у Лику и у Далмацију. Сад његово „сервус друштво“ застрашава Европу, како је Раух »индигниран«, како је љут на далматинске власти, што ове нису спречиле демонстрације, те да ће та сила, Раух, „притећи“ те власти путем аустријске владе.

У исто доба, кад се сиромах Павел љути, његови рептили: „Народне Новине“, „Уставност“, »Аграмерица« и губава новосадска „Застава“ запенушише од беснила, што им се мили госа тако зло провео на Приморју. Сви ти листови, а особито овај последњи кошутовски лист на рђаву српском језику, у глас плачу, што је њихов Раух добио такову лекцију од Хрвата и Срба. А „Застава“ је претекла и загребачке »лајбжурнале“ Раухове, денунцирајући Србе самосталце, да су они приредили ове демонстрације против Рауха. Да одвратне клоаке!

Интересантно је, да и мађарски листови, који се не хране паушалима, што их даје данашња коалиционашка влада „патријотској“ штампи, осуђују Раухово изазивање с тим путом, којим је нанео бруку и Угарској, кад га је данашња влада већ назвала својим експонентом.

Даље извештаје о Рауховој срамоти доносимо у овом:

Мућкови, преграда дротом.

Барон Раух је у суботу стигао у Сењ, где га је дочекало само варошко веће и свештенство. Из Сења се у недељу у вече кренуо за Нови.

У Новом се око подне стаде купити свет, који гледаше, како се Раухов автомобил приближује друмом. Народ се раздели на обе стране улице. Автомобил даде рогом знак, да се свет склања, али омладина јурне на сред пута, те задржи автомобил, у ком је седео барон Раух и пратња му. Из гомиле загрми урнебесна вика:

— Апцуг Раух! Доле са свинчетом!

Било је жестоких узвика и против Мађара. За тили час на банов автомобил стадоше као киша падати мућкови, труло воће и други гад. Раух је као крпа блед седео на свом месту и трудио се, да себе савлада. Но кад некоји и батинама појурише на автомобил, бан тргне револвер, те се нападачи повукоше. На послетку автомобил пробије себи пута и одјури. Автомобил, одело баново и његове пратње беше пуно свакојаког ђубрета.

На друму од Новог у Црквеницу извађени су телефонски и телеграфски ступци, дрот су затегли преко друма. Затегнути дрот задржи автомобил, но срећом био је мало више намештен, те је тако само одерао чело шоферу, окрвавив га, но да су дрот ниже затегли, лако је могао пресећи вратове путницима. Барон Раух и пратња му морадоше сићи с автомобила те сами уклонити с пута један део те железне мреже.

После тих сметњи машина стиже у Црквеницу. И овде су демонстровали против Рауха, који хтеде избећи нападе, те скрене на горњи пут. Али гомила појури за њим, псовала је Рауха и бацала за њим камење, но нико није озлеђен. Једва Раух стиже у хотел Терапију, где га дочека котарски предстојник и неки Мађари, који тамо летују. Раух сиђе и пре свега очисти своје одело од прљотина.

Затим Раух заповеди црквеничком предстојнику, да поведе строгу истрагу против припремача и извршилаца напада и против бунџија, који учествоваху у атентату.

— Ако није довољна овдашња жандармерија, — грмио је Раух ван себе од љутине, — да држи на узди изгреднике, наредићу овамо целу компанију, ако треба, две компаније жандарма.

И заиста са Сушака је колима већ отишло у Нови и Црквеницу много жандарма, те су 8 особа ухапсили.

Да би Рауха мало развеселили, приреде му банкет ови: котарски предстојник, чиновништво, шеф лучке власти, начеоници котарског суда и царинског звања, мађарски поседник Чилери и неки варошки сенатор из Дебрецина Кираљ. На банкету су држали Рауху здравице кот. предстојник Нагел и онај дебрецински Мађар. Барон Раух је одздравио најпре хрватски, а после мађарски, рекав, да Угарска и Хрватска треба пријатељски заједно да раде. Присутно мешовито друштво кликну »од срца«: »Ељен!« и »Живио!«

Из Црквенице је Раух одјурио у Краљевицу, а одатле ноћу у Загреб, где је одмах легао и тек сутра у 10 сах. пре подне се чуло, да се је тај малерозни путник вратио у банске дворе.

Мађари о Рауховој срамоти.

Угледни и веома распрострањени мађарски опозицијони лист „Аз Ујшаг“ у свом јучерашњем (168.) броју пише поводом Раухове бруке на путу по Лици и Далмацији у својој рубрици „Роваш“ ово:

»Хрватској авангарди треба учинити краја. Г. барон Раух нека помисли, да компромитира мађарску државну идеју. Зашто путује? Онде, где се појави, нема посла. Онда остаје као разумљива цел: слављење ради рекламе. А то није тако важно, да експонента мађарске владе изложи ударцу батине, груди блата. **Цело путовање мирише онако на Бахов подрум.** Разумели бисмо, кад би бан рекао: мене се гнушају, али као бан имам права да дођем онамо, куд ми је воља и показаћу, да ме у мом праву не могу узнемиривати. Али шта чини бан? Појави се, као момак вандровац, молећи преноћиште. Где га добије, тамо се лати говоранције, трси се; а где га не добије, тамо се одбатрга спасавајући се. Ово је чак и и за њега недостојно.«

Исти лист у уводу својим извештајима о Рауховим пригодама, вели, да се је Раух

»за све авантире задовољио оном отштетом, што су му овде-онде неколико Мађара на летовању довикнули »ељен!«, а неколико Хрвата чиновника викнули »живио!«

Слично пишу о Рауху и наседању му и остали мађарски опозицијони листови.

Али „Застава“ плаче, што се је тако „лепо“ провео њен госа. Плаче матора грешница и денунцира Србе. Пфуј!

НОВИ САД, 2. јула 1908.

— **Српски народно-црквени сабор.** И самађарске полузваничне стране јављају, да ће се српски народно-црквени сабор састати у уторак дне 15. (28.) јула о. г.

Из истог извора би да убеде необавештену мађарску јавност, како је наименовање министра правде Гинтера за кр. комисара на истом сабору »у српском народу изазвало неподељену радост и опште задовољство«. Од куда то знају ти полузванични извештачи? Бог ће их знати. Ми од те »радости« не видимо ама баш ни трага. На против, **у српском народу је велико нерасположење, што му се и опет шиље на врат кр. комисар.** Гинтеру се не радују чакни »српски« радикали, јер је он Векерлов човек, а овај добро познаје шеретлук радикалских »вождова«. Радикали би рађе пољубили свог драгог брадатог грофа, али они ће се поклонити и Гинтеру, кад немилосрдни Векерле већ није хтео да код краља изради, да се за комисара пошље брадати гроф.

Наша автономија је добила нов шамар, а то и опет убрајамо у заслугу радикалском неваљалству и пузаваштву.

— **Не допуштају ћирилицу!** У како тешким је приликама данас српски народ у Угарској, показује и овај случај.

Кр. судбени сто у Темишвару је својим решењем наредио, да се у протоколисање једне српске земљорадничке задруге уведе и текст фирме те задруге, и то ћирилским словима, даље, да се крштена имена чланова задружне управе према мађарском правопису означе, а српска крштена имена да се ставе само у заграду.

Министарски повереник, који надзирава проглашења протоколисања трговачких фирама, уложи против решења судбеног стола уток на кр. таблу, која измени решење првостепеног суда и нареди, да се избрише ћирилским словима уведени текст фирме.

Као што се види, све даље и даље иду у потискивању Срба. Али за то заставашка клика не дознаје. Она не види, шта јој се под носом догађа, него »спасава« Српство у Троједници, где толике општине уредују ћирилицом!

— **О једном изосталом путу.** Сви будимпештански листови су у своје време објавили, да ће угарски министар-председник др. Векерле доћи у Ср. Карловце и у Врдник. Ми смо од особе, која је по свом положају морала бити извештена о том доласку, добили и подробнији извештај о путу угарског премијера. Међу тим, министар-председник Векерле није дошао ни у Карловце ни у Врдник. Навели смо, шта би од прилике био узрок том недоласку.

Поводом изостанка Векерлова излета у наше крајеве мађарски лист »Аз Ујшаг« пак, у свом јучерашњем (168.) броју у рубрици »Роваш« овако пропраћа ту ствар:

»Већ опет морамо да узмемо на знање, да Векерлу није ни на крај памети, да иде у Карловце. То исто тако наглашава, као прошле недеље, да не ће ићи у Беч. А прошле недеље био је у Бечу и тешко те скорим не ће ићи у Карловце. Бог би знао, зашто му треба да то пориче. Та тамо не ће ни дизати квоту, ни контингентирати спирит, ни склапати пактове. Векерлу је већ укрви порицање, а на сигурно се зна, да није Циганин.«

На другом месту вели »Аз Ујшаг« о Векерлову путовању, да ће он пре четвртка на дуже време отпутовати из престонице и да ће по свој прилици у то доба отићи у Срем, да разгледа врднички рудник.

Политички преглед.

— **Свесловенски конгрес у Прагу.** Прекјуче у подне је у Прагу у великој дворници варошке куће у Старим Наместима отворен свесловенски конгрес. На конгресу су заступљени Чеси, Пољаци, Старо-Русини, Словенци, Хрвати, Руси, Срби и Бугари. Пошто је градски начелник добродошлицом поздравио госте, устао је др. Крамарж те је на чешком језику напоменуо, како словенски народи треба да се удружују, да заједно могу радити на свом просветном и привредном развитку, и то на основу равноправности. Споменуо је нарочито оне Словене, који би радо били дошли на конгрес, али нису могли. То су познањски Пољаци и Словаци и Срби из Угарске, које цело Словенство уверава о својим симпатијама. За тим понови своје напомене на свим словенским језицима а чешки заврши свој говор тим, како Словени нису ради, да руше престоле нити да уништавају државе, него хоће само заједнички да раде а заједнички им рад потребан је услед опште опасности, која прети свим словенским народима. У име Руса говорили су гроф Красовски и Маклаков. У два сахата је био заједнички обед. После подне су учесници разгледали изложбу.

— **Америка и Јапан.** Из Њујорка телеграфишу »Берлинер Тагеблат«-у: Американска флота што стоји у Сан-Франциску, спрема се да отплови на Филипинска острва. Американци прате с највећим интересовањем своју флоту, сва њена кретања и намерено умножење њено. То интересовање још распирује штампа, која телали, како ће будући председник Сједињених Држава Тафт не само подржавати поморске планове Рузвелтове, него ће их још раширити. У те планове спада стварање сталне тихоокеанске флоте, која не ће бити слабија од атлантске, шта више биће јача од ове. Стварање силне тихоокеанске флоте нужно је Сједињеним Државама не само услед начина јапанског дејствовања, него и с обзиром на нереде у Кини и на устанак, што се спрема на Филипинима. Док не буду готова прибрежна утврђења у Маниљи, не ће се приступати даљем увеличавању американске флоте, осим три огромне оклопнице, чија градња је већ решена.

Париски »Матен« опет доноси писмо једног француског официра, који борави у Токију. Тај официр изражава своје уверење, да Јапан не може и не ће ратовати с Америком услед несавладљиве даљине, у којој Америка одстоји од Јапана. Све тежње Јапана иду за тим, да се дочепа првенства у Азији, и за то мора учврстити своје господство над Кином. Због тога ће, по мишљењу француског официра, јапански топ загрмити а пре а после баш у Кини. Једина супарница Јапану у том положају, који она настоји да заузме, јесте Русија, чија сила није изгубљена, ма да је претрпела велике поразе,

Француски официр међу тим губи из вида, да су Филипини врло близу Јапану, а огромно удаљени од Америке. Јапану је та богата острва врло лако напасти, а Америци их је врло тешко бранити.

Како је Србима чиновницима.

— Куд ћемо са нашим школованим синовима. —

Читамо, да су при унапређивању поштанских чиновника у Троједници Срби чиновници, који су на реду били, махом запостављени. Читамо, да је код финанције исто тако, а да се и не спомиње силно премештање, кињење и запостављење Срба учитеља и т. д.

Каже се, да је код ондашње владе од 14 саветника само један Србин.

Верујемо и видимо и ми, да је данас загрдило, а ми не ћемо — Боже сачувај — никога бранити, али питати се мора, и ми питамо, кад је било боље Србима, која је влада волела Србе, рецимо на пример, од првог (Левина) Рауха, па Мажуранића до данашњега дана?

Срби су увек запостављани и биће ии даље још више запостављани, па опет сее турају, гурају многи Срби по сваку ценуу, верују, уздају се у неку правду, у некки закон, у милост и т. д., а свега тога нема нигде за грађане другога реда, па нема богме ни за нас Србе онде.

Тако нам је, где се аванзира, а све послове издашне, напредне, мрсне, богате, где нема, и где не треба, и где не може бити милости, већ где се сваки прави човек цени колико вреди, и што ваља, све те послове освојише код нас туђинци, дошљаци и богате се међу нама, потискују нас, презиру нас, мрзе нас.

Ту смо стали са нашом великом школом, просветом, интелигенцијом, способности, а биће још и горе и све горе.

Пре је била оскудица на школованим чиновницима, па су их довлачили и из Тирола и Чешке и Крањске, и Талијане и Мађаре, и са свију страна, па су при тој оскудици и Срби некако пролазили; али сад има и у Угарској и у Хрватској и Мађара и Хрвата и Чивута и т. д., и сувише. И њима је већ тесно, а за Србе не беше ни пре, а камо ли сад правог места.

Муњни, дакле, и ти Србине, главом! — Крајње је време!

Ко је, рецимо на пример, средњу школу добро свршио, па је при томе вредан, бистар, брз и у свему ваљан а не жели да буде чиновник, тај нека оде на пример само једну годину на коју вишу трговачку школу у Беч, Лајпциг, Хамбург и т. д. (Abiturientenkurs), нека тамо сврши све по реду и пропису људски, па нека се онда обрати »Привреднику«, који ће све те ваљане Србе препоручити и сместити код наших разних привредних установа.

Тих установа има данас већ много, биће их још више, све то напредује лепо, напредоваће сваки дан све боље. а ваљани људи, који се одаду и предаду потпуно тима пословима (издашним, напредним, мрсним, богатим, које су у нас туђинци дошљаци за то заузели и освојили, јер се Срби томе нису одавали), ти ваљани људи напредоваће свакако куд и камо боље од својих другова Срба у државним службама — где се запостављају Срби на свима линијама, јер су Срби — који се уздају у неку правду, у неки закон, протекцију, милост и т. д., а свега тога нема нигде за грађане другог реда, па богме ни за нас Србе овде.

Ко је узрок затварању српске народне школе у Кађу.

(Глас из Шајкашке.)

Кађ, 23. јуна 1908.

(Свршетак).

Садашњи председник Рада Стејин, који је просто лутак у вашим рукама и ваших другова, брани се од нападаја свесних скупштинара још и тиме, да је и сам г. прота рекао, да школу затворе, кад деца не иду уредно у њу, и да имају и сувише школа. А да Вас је г. прота саветовао, да скочите у бунар, заиста не би први пробао ни председник, а још мање Ви и остала браћа радикална! Ви сте научили, да увек за Вас други вади из ватре кестење, а Ви своју кожу добро чувате. Ви се сад хватате за свашта, као утопљеник за сламку. али Вам ништа не помаже, а и г. проти не би спадало у дужност, да при годишњим визитацијама такве савете народу даје.

На истрази, као што и сами признајете, дао Вам је леп савет г. школ. референт. Људи су се покајали и школу поново отворили. Тако и треба. Од људи, које сте Ви и другови завели, биће још увек ишта, ал' од Вас, г. свештениче, увек ништа. Не ће проћи дуго времена и Ви ћете и Ваш отац опет ровити ма због које школе. Леп је савет Вама дао г. референт, али су и свесни скупштинари већ пре тога, и то више њих од половине, потписали се против затварања школе, те када сте то видели, нашли сте изговор, како и ви хоћете школу, само не ћете учитеља. Мршава одбрана! На истрази је констатовано, да су сви за школу па и срп. свештеници. Дакле, када се школа затвара, свештеници су први, а кад се отвара — последњи?

Велите, да је истрага спроведена право и поштено. А ко каже, да није? Да је школа на радост целог Српства у Кађу па и Вашу (?) отворена, али да у њој учитељ канда не ће бити. Видите ли, како се Ви против моје тврдње браните. Ви се не браните, нити се можете одбранити, него само клеветате учитеља, а ради сте тиме били утецати на г. г. изасланике. Па причекајте мало, доћи ће време, да се Ви учитеља опростите.

На дан истраге су, осим Вас, само још њих 6—7 изјавили, да су школу због учитеља затворили. Па је ли то оправдан разлог? Зар Вам није лепо приметио један члан: »Онда треба. да затворимо и цркву, ако нам не ваља попа!« Видите ли, куда води Ваш непромишљени разлог, јер смо ми Кађани на тај начин требали одавна због Вас и Вашег оца цркву затворити. Какав поп — онаква и молитва!

Што се тиче капелана, велите, да и ја врло добро знам, за што до сад није попуњено, и да ће и то бити, чим се уклоне сметње. И заиста, знам врло добро. Биће капелана онда, када се Ви опростите дугова, а дотле не може. То су бар речи Вашег оца. А пошто се Ви никад не ћете дугова опростити, јер ће Вам тај разлог увек добро доћи, — то никад не ће ни бити капелана. Али где Вам је часна реч, што сте је пре избора задавали?

Вашом »изјавом« као и дописом »Кађанина« само сте извртали и учитеља ружили. Не ћу од Ваших нападаја да браним учитеља. Остављам то њему, а познајући га, верујем, да ће Вам по заслузи моћи одговорити, само ћете Ви, г. свештениче, морати мало причекати. Доћи ће и томе време. Ваша прошлост као и садашњост и Вашег оца даће му доста материјала за одбрану. Није то човек, који се клеветама против свог противника служи, него се и на сам дан истраге против Вас и другова бранио поштено и отворено; није му требао ниједан сведок, него Вас је Вашим рођеним оружјем — сведоцима Вашим — у главу погађао, ма да сте Ви неколико дана сви по селу трчкали, сведоке учили па и на самој истрази натеривали, да по вашој жељи сведоче. Неки сведоци, као и тужитељи, лагали су као најгори људи на свету. Само причекајте, све ће се то обелоданити.

Лаж, то је Ваше и Ваше браће радикала средство, којим се служите и којим ћете се увек и служити. Зато Вам и опет велим: »Ви, радикални свештениче, и Ваш отац и вођа радикалне овдашње странке затворили сте и затворили би српску народну школу не због учитеља, него што немате љубави спрам своје школе, а из своје личне користи«.

Ви, г. свештениче и јадна браћо радикална, заборавили сте, да је прошао тужни Видовдан па сте тим именом назвали дан истраге. И видели сте, како се један човек истином бори од ваших лажних нападаја и бије вас рођеним оружјем. Не спомињите ви више Видовдан, јер сте ви кукавице; кадри сте само српску школу затварати и друге људе ружите, мислећи да тиме себе перете. Ви сте вашем свештенику на мантију пљували, време је да се сада и лижете, јер сте сродна браћа, а тај неваљали учитељ склањао је исту мантију баш од ругла данашњих Вам другова! За то се Ви, г. свештениче, том учитељу тако и одужујете?!

Скупштинар.

ВЕСТИ ИЗ МЕСТА И ИЗ НАРОДА.

Нови Сад, 2. јула 1908.

— **Из српских сватова.** Сутра ће се у Белој Цркви у ондашњој православној цркви венчати одветнички кандидат Живко Милетић са Равицом Зрнићевом, ћерком покојног овдашњег грађанина Пере Зрнића и његове супруге Милице. Нека је сретно!

— **»Житије распопа Марковића Ердељана«.** »Србобран« јавља: »Житије распопа Марковића Ердељана изишло је још у мјесецу фебруару о. г. На ту фотографију у »Србобрану« одговорио је Ердељан у Рауховим листовима: »Србобран предајем суду.« Ми смо чекали и чекали, кад ће доћи тај позив на суд, али осиједисмо чекајући, а позива нема те нема. Упозоравамо Марковића Ердељана, ако је можда »заборавио« тужбу поднијети, да то учини, јер иначе, у какву свјетлост долази не само он, него и Раух и његови, који су га хтјели кандидовати у Србу? У какву свјетлост они, који су га у »Народним Новинама«, »Уставности«, »Агр. Цајтунгу« узели у највећу заштиту, па се бранећи њега идентификовали, тако рећи, с Марковићем Ердељаном. Ваљда ни Ердељан не мисли, да је доста, ако хоће да се човјек пред свијетом опере, ићи по Пешти испод руке и возити се на кочији с д-ром Красојевићем и осталим радикалним »величинама«, и да треба изићи пред суд, па ком опанци ком обојци.

У осталом, у интересу је његову да то чини, јер шеф угарског пресбироа рече ових дана, да пресбиро нема и неће да има с једним Ердељаном никаквих веза. А и мађарски новинари очекују, да већ једном испуни своје обећање и тужи »Србобран« и мађарске листове, који су »житије« пренијели, јер иначе мора летјети на поље из новинарског удружења и књижевнога друштва »Отхона«, а поред тога се ушуњао и у клуб мађарске независне странке. Марковић Ердељан сјећаће се ваљда, што му се догодило и шта му је све зимус један од уредника »Аз Ујшаг«-а, кад је дошао да се жали што је »житије«

пренио, а заборавио се приказати ко је, рекао баш о њему, о истом Марковићу Ердељану, а каква му је епитета дао, и тек трећи дан дознао и смијао се, да је о Ердељану пред Ердељаном говорио и у ријечима му »ордене« качио.

Надамо се да ће Раухови органи овај наш позив на Марковића Ердељана прештампати, јер не смију допустити ваљда да свијет рекне: С ким си, онаки си!«

— **Крваво дело једног војника.** Из Загреба јављају: Један војник ц. и кр. 96. пешадијског пука, по имену Маретић, изостао је у недељу без дозволе из касарне и тек се касно ноћу вратио у њу. Војничка патрола га ухвати, одузме му бајонет и отпрати га у касарну. Маретић бесно отрчи у своју собу у Рудолфовој касарни, набије своју службену пушку оштрим патронама, испали метак на патролу, кад се вратила у касарну, те тешко рани једног војника. Затим Маретић потрчи у варош. Патрола за њим, а Маретић се окрене и убије једног војника. Хтеде да и трећи пут пуца, али сад га савладаше и однесу у касарну.

— **Из »Заставине« бубнуотеке.** Чувени руски шахиста Михајло Чигорин умро је још јануара о. г. Но »Заставин« ономадашњи »абендблат« тек сада јавља својој публици, да је Чигорин умро, и то јавља у таком облику, као да је он ових дана умро! Но, за »Заставине« телиће је све то добро.

— † **Др. Михаило Ђ. Милићевић.** Јуче смо јавили за напрасну смрт дра М. Ђ. Милићевића, посланика Србије у Лондону. О њему »Српска Застава« доноси ове податке:

Покојни Миша био је син великог трговца Ђорђа Милићевића у Бечу, где је рођен и васпитаван. Свршивши правне науке дошао је у Србију у краљевску канцеларију, где је био дуго година секретар пок. краља Милана, с којим је после абдикације путовао по Истоку. Покојник је био спреман и врло образован човек. Говорио је све модерне европске језике. По спреми својој заузимао је једно од најугледнијих места међу српским дипломатима. Оставио је за собом стару мајку и две сестре, да жале за њим.

Вечан му помен!

НОВОСТИ СА СТРАНЕ.

— **Берзанске хијене у Будимпешти.** Престоница Угарске се опет обогатила једним скандалом. Још суд није ни рекао своју у познатој варанцији банке Арпада Кардоша (кога је министар трговине Кошут препоручио као кандидата Кошутове странке у Бејушу), а сад су будимпештански листови опет пуни о варанцијама такође помађареног Чивута, неког »банкира« Феликса Вајла-Лоранта. Против тог Вајла-Лоранта и још неких будимпештанских талми-банкара поднео је чак и немачки генерални конзул у Будимпешти полицији казнену пријаву због преваре. Тако су поднели пријаве Ф. Хофман, поседник фабрике стакла у Дражђанима, због губитка од 60.000 марака; пруски потпоручник Сауер због губитка од 10.000 марака; бечки приватје Мандел (губитак 13.500 К); коморански официр Мелер и многи други.

Ти »банкари« су овако хватали своје жртве: Они су радили обично као уредници финансијских листова, које џабе шиљаху трговцима у Аустрији и Немачкој. У тим стручним листовима некоји папири од вредности су до небеса хваљени и читаоцима нуђени на куповање. Финансијски лист је доказивао, како дотични папир од вредности јако скаче и за сигурно обећаваше даље скакање цене. Оштећени су банкара, кога тај лист препоручиваше, а који, како рекосмо, увек беше истоветан са уредником, опуномоћавали, да на њихов рачун накупује већи или мањи број дотичних папира од вредности. Тај налог је увек одмах извршен, али комитент није имао среће. Уместо очекиване асне морао је — диференције плаћати. »Банкари« су наиме путем својих повереника на берзи течај вештачки отерали горе, да га после исто тако оборе. Тако су споменуте особе оштећене.

Кад је немачки конзул ономад учинио пријаву, велики капетан будимпештански др. Десидерије Бода повео је најенергичнију истрагу против тих варалица банкара. Један од ових, Вајл-Лорант, препаде се, да ће долијати, те пошље свога адвоката др. А. Вајса вел. капетану Боди, да му каже, како су пријављени банкари готови, да оштећенима плате 110.000 К, те да обустави даљу истрагу. Но др. Бода одбије то.

— Не ћу — рече вел. капетан — да немачки генерални конзул може рећи, да је Будимпешта варош варалица. Моја је дужност, да очистим престоницу од таких индивидуа.

Кад Вајл чу, шта рече вел. капетан, пао је у очајање. У недељу се затвори у своју собу за купање, отвори гасну славину, леже на под и сутра га нађоше мртва: гас га је угушио. Тако се извукао испред заслужене казне. Да ли ће остали добити своје, видећемо. Но толико је сигурно, да ће Боди тешко поћи за руком, да искорени ту опасну банду.

Вајл-Лорант се родио у Будимпешти, где је више година по разним банкама био вецбеник, па је отишао у Беч, где се удружио с неким Сингером (опет од рода Израиљева), оснују банкарницу и одмах се даду на сумњиве берзанске спекулације. Тако су укебали неку гђу Ридлинг, коју преварише за 230.000 К. Сингера затворише, али Вајл се извуче испод казне, дође у Будимпешту те продужи свој занат. Помађари име, пређе у лутеранску веру и ожени се. За 10 година постаде богат човек. Пре две године се један Нирнбержанин, Фелдхајм, убио, јер га је Вајл-Лорант сасвим упропастио. Г. 1904. опет је инжењер Јосиф Трукер, родом из Апатина, извршио покушај самоубиства. У болници оздрави и при преслушању рече, да је код Вајла изгубио 25.000 К. Кад се је Трукер потужио »банкару«, да га је овај увукао у берзанску игру, Вајл слеже раменом и цинички рече:

— Ко хоће да добије на берзи, мора рискирати. Могли сте и добити. Али и Ви сте изгубили, помирите се с тим и други пут држите свој новац у штедионици, где ћете сигурно добити 4%.

Трукер је преклињао »банкара«, да му даде бар неколико хиљада Круна у зајам, да штогод почне радити. Чива ни да чује. Кад му Трукер стаде пребацивати, доведе Вајл слугу и овај несретног Трукера баци на улицу у блато. Изишав из болнице, Трукер по савету једног свог пријатеља адвоката пријави полицији Вајла, кога чувени полицајни саветник Бела Берци одмах позове. Берци оштро ослови Вајла:

— Јесте чули Ви, Вајл, опет сте преварили. Докле ћете већ варати? Зар још немате доста новаца? Хоћете, да Вас дадем затворити?

Вајл пребледи и промуца Трукеру:

— Колико сте ми дали новаца? 25.000 Круна? Добро, ево Вам Ваши новци па идите кући!

Рече и маши се у шпаг те исплати Трукеру 25.000 Круна.

Самоубица Вајл је живео као какав магнат, наравно од извараног туђег новца.

Варошки капетан др. Шандор, који сад у ствари Вајла-Лоранта води истрагу, отпутовао је у Беч, да се са тамошњом полицијом споразуме ради заједничког поступка против међународних буџачких банкарских варалица, те да пронађу све сукривце. Одатле др. Шандор иде у Петроград, да тамо преслуша једног руског кнеза, кога је Лорантова банда преварила за један милијон рубаља. Истрага се енергично води. —

Видећемо, хоће ли и овде јеврејски кагал бити јачи од власти, које јуре те беспримерно препредене хуље.

— **Катастрофа у прашкој изложби.** У суботу се у изложби у Прагу десила несрећа, којој је на жртву пао један људски живот а много их је озлеђених. Тога је дана одржан окићеним кочијама корзо. Међу учесницима у корзу био је и потпоручник Федор Ђорђевић, родом из Старог Бечеја. Чим су његове кочије, на којима је уз њега била и удова супруга министра Кајцла, сад Ђорђевићева вереница,, стигле до некадашње фонтене, почеше се плашити његова четири коња. Један од коња се наједаред пропне у вис, но кочијаш га повуче натраг, али се у том сруши и сам. Међу збијеним гледаоцима настаде паника. Неколико одважнијих људи притрчаше кочијашу у помоћ. Поплашени коњ пак јурне међу гледаоце, који су дотле стојали по столицама а сад поскакаше с њих па нададоше бегати. Гужва је била ужасна. Преко поломљених столица јурио је свет, рушећи све, што је сметало бегству. У томе метежу падне некадашња чешка глумица Анријета Славинска тако несретно, да јој је са десног слепог ока поцурила силна крв. Заман су је одмах дигли и гледали, да зауставе крв, јадница је после неколико минута издахнула. Говори се, да ће се против потпоручника Ђорђевића повести кривична истрага, што је за корзо употребио још не довољно извожене коње и недостатне амове. Одмах то вече преслушао га је у стану му у »Hôtel-у de Saxe« један полицијски чиновник. Ђорђевић је изјавио, да је коње пре три недеље купио од коњотршца Станека и да их је за те три недеље чешће терао а никад се нису плашили. Узрок тому, што се поплашили приликом корза, налази Ђорђевић у томе, што су гледаоци сувише бурно повлаћивали.

— † **Леон Ланг.** У Берлину је у 46. години свог века умро немачки књижевник Леон Ланг, издавалац збирке брошира с натписом »Kulturprobleme der Gegenwart« и писац есеја »Aus der Zeit gegen die Zeit«.

— **Дуеломанија у Петрограду.** Од неког доба овладала је у Петрограду права манија с двобојима. Особито чланови Државне Думе воле да деле мегдане, као да су ишли у школу код парламентарних дуеланата у Угарској! Сад је опет руски контр-адмирал А. А. Еберхарт изазвао на двобој чувеног руског публицисту и сарадника »Новога Времена« М. О. Мењшикова, јер је овај написао више чланака о скандалозним приликама у руском поморском министарству, при чему је прекорео адмирале, који су у том одељењу руске војене управе. Мењшиков је одбио двобој, упутив ратоборног адмирала на судски поступак или да у штампи побије његове (Мењшиковљеве) тврдње. Сасвим умесно!

— **Велик пожар.** Јужно од Кебека у Канади уништио је пожар велик шумски ареал. Разорена су два села. Од једног железничког воза запалило се двадесет и шест вагона а други је воз морао чекати тридесет и шест сахата, да би могао проћи кроз триста миља шуме, која је горела.

— **Провала облака.** Као што јављају из Ивреје у Горњој Италији, провалио се облак над Вилановом. Услед тога се одронила земља те је затрпала девет особа.

НОВИЈЕ.

Београд, 1. јула. Др. Миловановић телеграфски је понудио дру Мики Поповићу портфељ министра финансија. Поповић је одговорио, да не може ући у кабинет. Као кандидати за министра финансија спомињу се Раша Милошевић, управник монопола, и Милутин Поповић, члан Гл. Контроле. За министра грађевина је кандидат М. Дамјановић, начелник истог министарства. За министра просвете биће понуђен Љуба Јовановић, професор универзитета. За министра нар. привреде је кандидат Сава Кукић, начелник царинског одељења министарства финансија.

Цариград, 1. јула. На француском пароброду „Сидон“, који је путовао од Солуна у Цариград, неко непознато лице ранило је генерала Садик Фазли пашу. Држи се, да је атентатор неки Арнаутин.

Река, 1. јула. Намештеници друштва „Хрватске“ намеравају да поступе солидарно са осталима. Врло лако може доћи до генералног страјка.

Лондон, 1. јула. После подуже дебате усвојила је доњна кућа енглеског парламента програм грађње бродова, који Енглеској осигурава надмоћ према Немачкој до године 1912.

Петроград, 1. јула. Њих седморица, који су потписали виборшки проглас, осуђени су на три месеца затвора.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву »БРАНИКА«.

Криза у Србији.

Београд, 2. јула. Све је слабији изглед да ће Миловановићу поћи за руком, да образује прелазно министарство, јер фузијонаши нису Миловановићу дали никакво овлашћење. Услед тога се и опозиција устеже, ма да не би стављала никакве сметње Миловановићеву кабинету. Решење сад зависи једино од фузијонаша.

Страјк машиниста и капетана код Унгаро-Кроате.

Река, 2. јула. Страјк је престао. Јутрос су наступили службу машинисте и капетани, које је управа све примила наново, обвезавши се уједно, да ће им захтеве испунити, колико год може.

Догађаји у Русији.

Сосновице, 2. јула. Овде је откривена велика и разграната завера против цара Николе II. Ухапшено их је више од стотине, међу њима и неколико женских. Станицу су посели жандарми и козаци. Погранични је промет здраво отештан.

ПРИВРЕДА.

— **Забрањен избоз пиће из Србије.** У Србији се поодавна туже, да нема доста пиће. И ове године су изгледи на пићу рђави. Због тога је — како из Београда јављају — српска влада забранила извоз сена, сламе, мекиња и детелине.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

Нових јудиларних
100 крунаша
у злату
може се добити уз малу доплату
у Мењачници Централног Кредитног Завода д. д.
363 23— у Новом Саду.

Воскарска и лецедерска радња
Гавре Маленчића
у Новом Саду
Потребује једног од старијих помоћника и једног шегрта.
Ступање одмах.
417 2-3

СРПСКА РАДИОНИЦА ЈОРГАНА
ЗОРКЕ МИЛИЋЕВЕ у Новом Саду
житна пијаца бр. 3
прима и израђује сваковрсне
ЈОРГАНЕ.
Писмене поруџбине са стране разашиље поштом уз поузеће о свом трошку.
Јамчи за најбољу израду као и најумеренију цену. Препоручује се поштованим Српкињама као и г. г. Србима трговцима.
402 8-50

НЕМА ВИШЕ СЕДЕ КОСЕ!
„ТИНКТОЛ“
(Заштитна реч бр. 232.)
је идеално средство за бојадисање косе, које средство власима на глави и у бради за неколико минута *стално* даје млађани сјај, природну првобитну боју: смеђу, загаситосмеђу, угаситу или црну.
ТИНКТОЛ је сасвим нешкодљив препарат, састоји се само из једне течности, која се на *врло прост* начин оваке употребљава: Овлажи се чести чешаљ тинктолом, њиме се превуче кроз косу и остаће на њој боја, која ће се за неколико минута сасушити. 150 35—50
При наруџбини ваља означити боју (плаву до смеђе или црну). Цена је 1 флаши са тачним упутством за употребу К 3. — Шаље дневно поштом произвађач: **Friedrich Radda** Apotheker, Pancsova (јужна Угарска.) Стално стовариште у Будимпешти код **Jos. v. Török,** Apotheker, Königsgasse 12.

Ђула Бауер
ВЕЛИКА ПИВАРСКА РАДЊА
Нови Сад, (Ujvidék).
НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ ПИВА
Пилзанског) прастарог извора
Будвајског) (Urquell)
Штајнбрушког првог мађ. деоничарског друштва.
Хагенмахеровог, Будафокског и штајнбрушког деоничарских пивара е само у добу сезоне далеко чувано Салватор пиво.
Дневно се пуни са модерним американским машинама за прање и пуњење флаша.
Поруке се брзо и јефтино обављају. 321 14—25

БЕОГРАД

ХОТЕЛ „МОСКВА"

СРБИЈА

У НОВОЈ ПАЛАТИ ОСИГУРАВАЈУЋЕГ ДРУШТВА „РОСИЈА"

ХОТЕЛ ПРВОГ РЕДА

на најлепшем и најживљем месту у Београду, — на Теразијама — са 40 елегантно намештених соба и салона, све са улице, са дивним и романтичним изгледом на Београд и околину. Нов намештај и рубље. Собе за купање. Електричне дизалице и сопствено електрично осветлење. Зими парно грејање. Поред све елеганције цене су хотелским собама умерене (од 3·— дин. па на више.)

ДВЕ ВЕЛИКЕ РЕСТОРАЦИЈЕ

елегантно намештене, са одличном српском и француском кујном. Најбоља француска и српска вина. Пиво се точи: српско и баварско (минхенски Шпатен). Све су цене умерене.

КАФАНА ХОТЕЛА »МОСКВА«

елегантно намештена и раскошно осветљена. Пред кафаном налази се цвећем украшена и многим електричним сијалицама осветљена тераса. Свако вече концертује од 7—11 сати оркестар Српског Народног Позоришта. У кафани могу се добити: одлична српска кафа, меланжи, сладоледи, ледена кафа, најфиније посластице и разне закуске.

Кафана »МОСКВА« прима сем листова из свију српских крајева и најчувеније словенске и друге светске политичке листове као и разне журнале.

Засебна соба за билијаре.

БАНКЕТИ, СВАДБЕ, РУЧКОВИ

:-: и ПРИЈАТЕЉСКЕ ВЕЧЕРИ :-:

могу се приредити у засебним одајама, по умереним ценама, а по претходном споразуму и погодби.

Хотел „Москва".

НОВА ПОМОДНА ТРГОВИНА ЗА ГОСПОЂЕ И ГОСПОДУ.

Част ми је поштов. грађанству из места и околине до знања ставити, да сам своју досадању фирму Бранко Чавић асосијирао с г. Љубом Поповићем под фирмом

Чавић и Поповић.

Радњу смо знатно проширили (у локалу пређе Браће Поповића) и одговарајући данашњем духу са најбољом ЕНГЛЕСКОМ, ФРАНЦУСКОМ, ШВАЈЦАРСКОМ и НЕМАЧКОМ РОБОМ снабдели од најефтиније до најскупље цене.

БЛУЗИ, ОУКАЊА, ПЛАТНЕНИХ и БАТИСТАНИХ, ШТИКОВАНИХ ХАЉИНА, ЖИПОНА, СУНЦО и КИШОБРАНА РУКАВИЦА и ЧАРАПА, ШТИКЕРАЈА, ЧИПАКА, најмодернијих, сваковрсних НАКИТА ЗА ЖЕНСКЕ ТОАЛЕТЕ.

ШПЕЦИЈАЛИТЕТА најбољега кроја ФРАНЦУСКИХ МИДЕРА. Скрећемо пажњу п. н. удавача на наш ВЕЛИКИ ИЗБОР БЕЛОГ ВЕША. У ШИФОНУ, БАТИСТУ и НАЈФИНИЈЕМ ЛАНЕНОМ ПЛАТНУ. По жељи стојимо у свако доба С БОГАТОМ КОЛЕКЦИЈОМ на услузи.

За господу препоручујемо велик избор најбоље каквоће СВАКОВРСНОГА ВЕША, ЕНГЛЕСКИХ ШЕШИРА, ЦИЛИНДЕРА, КИШОБРАНА, ШТАПОВА, КРАВАТНИ, КРАГНОВА, МАНЦЕТА, ЦЕПНИЦА и све остале приборе мушке моде. Велик ИЗБОР КОФЕРА. Поруџбине са стране обављамо тачно и брзо. 324 19—50

Од Ц. Кр. Земаљског Школског Одбора одобрен

ПАНЗИОНАТ СА ШКОЛОМ

заједно за ученице, за више свестрано образовање

ХРИСТИНЕ ЈОВАНОВИЋ У БЕЧУ,

WIEN, VIII., Pfeilgasse 5.

Проспекти и најлепше препоруке стоје на расположењу. Леп положај. Собе са свима удобностима. Савесно васпитање и настава уз гимнастику. Конверзација: немачка, француска и енглеска. Предају најбоље наставничке снаге.

Пријаву и упис

ваља извршити што раније код **управе** овог панзионата, иначе се доцније пријаве после заузетих места не ће уважити.

386 7—15

Судски дозвољена

коначна распродаја!

218 4— Због напуштања радње продаје се све

адиђаре, златна-, сребрна-, роба од кина-сребра и сатова са 30—40% испод цене.

АРМАЊ ГЕЗА

драгуљар и сајџија НОВИ САД, главни трг.

Хотел „БЕЛА ЛАЂА"

ЂУРЕ ЗУРКОВИЋА Нови Сад,

модерно са свима удобностима удешен, најподесније место за састанке странаца, са изврсном кујном и најбољим пићем.

Точи прастаро

(urquell) ПИЛЗАНСКО ПИВО.

ШО бр. 46. ех. 1908.

Стечај.

Смрћу Даринке дра М. Павковића рођ. Каракашевић упражњено је место учитељице на овдашњој срп. нар. основној школи, на које се овим стечај расписује.

Са истим местом скопчана је годишња наплата од:

1000 круна у готовом
200 круна у име станарине
70 круна у име огрева свога
21 круна у име писаћег прибора
20 круна у име отштете за башту, а у изгледу је, да ће још добити 89 круна личног доплатка и 4 холда земље.

Изабраној учитељици у дужност спада, све, школском уредбом прописане, предмете — у оним разредима, које јој месни школски одбор доделио буде — предавати, наставу у пофторној школи држати и сву женску децу од трећег до шестог разреда ручном раду, по наставном плану, поучавати.

Молитељке, које ово место добити желе, нека се најдаље до 6. (19.) августа т. г. са добро провиђеном молбом месном школском одбору обрате.

Из седнице месног школског одбора, држане

у **Фелдварцу**, 24. јуна (7. јула) 1908.

Стеван Кирић
председник

Ђорђе Малешевић
перовођа

414 3—3

УЧИТЕЉИЦА

за кројење и шивење хаљина, потребна је Шабачком женском друштву за његову женску раденичку школу. Од исте захтева се да је потпуно спремна за тај посао, да је доброг владања и да влада добро српским језиком. Првенство имају оне, које су већ биле као учитељице у сличним школама, или су тај посао приватно радиле. Плата је према способности: 100—150 динара месечно.

Са потребним документима обратити се најдаље до 15. августа ове године на подпредседницу друштва г-ђу Катарину Лазаревићку.

Шабац (Србија).

415 3—3 **УПРАВА**
Шабачког Женског Друштва.

НОВА ТРГОВИНА МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ПОМОДНЕ РОБЕ

ДУШАНА Г. МОЊАШЕВИЋА

код златне кугле у ћурчијској улици бр. 23.

преко пута **Браће Миросављевића**

препоручује свој велики избор шешира сламних и филцаних мушких и дечијих, надаље најновијих мушких тоуристен кошуља, дечијих рудер кошуљица, најновијих кравата, манцетни, крагнова, чарапа, цепница, штапова, сунцобрана, накита за женске тоалете, венаца и шлајера за невесте, женског белог рубља, рукавица, ручних радова, парфимерије и мирисавих сапуна и т. д. и т. д.

Најјефтиније цене путничких торби и кофера.

ОБЈАВА.

Свима својим цењеним муштеријама јављам, да сам са радњом **српско-православних црквених утвари** преселио из своје старе куће — преко пута у нову купљену кућу дунавска ул. број 10. а у истој кући на I. спрату и станујем.

Иначе адреса је како за писма тако и за брзојаве

Никола Ивковић

НОВИ САД (Ujvidék).

Највећа трговина српских православних црквених утвари: одежда, неба, литија, барјака, крстова и т. д.; радионица иконостаса и христових гробова, радионица свештеничког одела и стовариште свештеничких шешира, камилавки и појасева.

387 7—15

Штампарија деоничарског друштва „Браника". Власник и издавалац: деоничарско друштво „Браник".